

Samenvatting

Aanleiding

Biomassa wordt in de hedendaagse energiediscussie wereldwijd gezien als een duurzaam alternatief voor fossiele grondstoffen. Door de introductie van een nieuwe energiedrager staat de gevestigde industrie aan het begin van radicale wijzigingen. Een nieuwe energiedrager houdt in dat bestaande ketens zullen wijzigen, er nieuwe dwarsverbanden ontstaan tussen verschillende bestaande ketens en er daarmee nieuwe ketens en/of clusters van ketens gevormd kunnen worden. Biomassa vormt daarbij de basis, uitgroeiend naar een commodity in verschillende toepassingen.

Doel

Bioport wil een leidende positie van Nederland realiseren in het duurzaam gebruik van biomassa in energie, transport en chemie, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de bestaande kracht op het gebied van mainports zoals de Rotterdamse haven, kennisinfrastructuur, chemie, energiecluster en agro/foodsector. Ambitie, versnelling, magneetwerking en realisatie (doen) zijn sleutelbegrippen om deze doelstelling te realiseren.

Voor de diverse partijen die in Bioport Nederland de krachten bundelen om de ontwikkeling van biomassa te versnellen binnen Nederland, is inzicht in deze ketenverandering de sleutel tot realisatie van de ambitie en gewenste versnelling van de introductie van biomassa. Momenteel staan partijen nog sterk in hun huidige ketens verankerd en ontbreekt vaak inzicht in ontwikkelingen in andere ketens en clusters. Bioport Nederland streeft niet alleen naar optimale aansluiting bij reeds lopende initiatieven op gebied van biomassa die dwars door bestaande ketens lopen en zo een concrete biomassaketens vormen. Bioport Nederland zal juist ook activiteiten ontplooien in de richting van de nu nog abstractere biomassaketens.

Door gemeenschappelijke innovatie, openstaan voor totaal nieuwe en onverwachte samenwerkingen en ook het aannemen van een andere positie in de keten, kan optimaal gebruik gemaakt worden van de specifieke competenties die de huidige spelers in hun bekende ketens bezitten binnen en buiten Nederland. Zo kan biomassa een nieuwe pijler onder de mainports worden.

Activiteiten

In de komende twee jaar zullen door het Bioport Nederland platform de volgende vier hoofdactiviteiten verder uitgewerkt en uitgevoerd worden:

1. Inzicht geven aan de spelers in de verticale (conventionele processen) en vooral horizontale (de dwarsverbanden die leiden tot synergie) ketenmogelijkheden binnen de ontwikkelingen van biomassa.
2. Promotie en lobby om communicatie met maatschappij, overheid, NGO's, markt en wetenschap te onderhouden over voortgang van de ontwikkelingen. Communicatie richt zich op overstijgende vraagstukken op het gebied van randvoorwaarden (overheid), financiering en kennisontwikkeling. Managen van genoemde randvoorwaarden is cruciaal voor het welslagen van initiatieven.
3. Realiseren van gezamenlijke demoprojecten om kennis te ontwikkelen en ervaringen op te doen. Het vormen van een consortium rondom een demoproject is cruciaal, aangezien deze samenwerking wellicht verder door kan groeien en basis kan zijn voor een nieuw ketenverband of cluster.
4. Het ontwikkelen van nieuwe business door middel van nieuwe tussenbedrijven die op commerciële basis tot verdere voortgang en versnelling kunnen leiden.

De platformfunctie van Bioport Nederland heeft veel gewicht nu alle Nederlandse havens gericht werken aan de ontwikkeling van biomassa. Duidelijk is dat deze projecten per haven een eigen karakter hebben en onderscheidend zijn qua vorm en inhoud. Dit vergroot echter de noodzaak om elkaar te versterken op het niveau van de Bioportdoelstelling en ambitie.

De kern van Bioport Nederland op macro niveau is om als intermediair te fungeren tussen de verschillende vaak op zichzelf staande sectoren die raken aan biomassa, om zo de gedeelde ambitie tot vernieuwing en versnelling te kunnen realiseren; met andere woorden geen nieuwe laag, maar een verbindend element gericht op versnelling en realisatie. Hierbij wordt een bottom-up benadering vanuit de marktpartijen gecombineerd met een top-down visie binnen Bioport Nederland voor wat betreft de duurzame en gecascadeerde inzet van biomassa als alternatief voor fossiele grondstoffen.

Organisatie

Reeds eerder is afgesproken om te streven naar een "lean and mean" structuur. Gedacht kan worden aan een twee-ringen-structuur met als kern het bestuur van Bioport Nederland bestaande uit vertegenwoordigers uit overkoepelende organisaties zoals ROM Rijnmond en InnovatieNetwerk, en mogelijk andere leden.

1. De eerste ring om de kern bestaat uit de initiatiefnemers van Bioport Nederland, namelijk de Nederlandse havens en InnovatieNet-

werk. De eerste ring fungeert als makelaar in het invullen van de activiteiten, opzetten van samenwerkingen en het vormen van consortia voor demoprojecten. Het stichtingsbestuur stuurt activiteiten aan, voert communicatieactiviteiten uit en is centraal aanspreekpunt zowel intern als extern. Refererend aan de doelstellingen zorgt de eerste ring via het stichtingsbestuur voor de uitwisseling tussen micro-, meso- en macroniveau.

2. De tweede ring wordt gevormd door actief participerende bedrijven die in de markt staan. De tweede ring richt zich op deelname in samenwerkingen, demoprojecten, het uitwisselen van kennis, bijwonen van en participeren in voorlichting/ lobby-bijeenkomsten, mede-financiering door middel van lidmaatschapsgeld aan de activiteiten van Bioport Nederland.

Binnen dit model wordt duidelijk dat de lokale activiteiten en coördinatie daarvan vooral op regionaal niveau plaatsvindt binnen het betreffende havengebied en achterland (door de lokale regisseur). Het Bioport Nederland Platform zal zich met name richten op de lokaal overstijgende én verbindende elementen tussen de verschillende ontwikkelingen.

Financiering

Vanuit de kern wil Bioport Nederland financieel primair afhankelijk zijn van de leden of partners. Er wordt een basisbedrag voor opstarten van Bioport Nederland gevraagd van de eerste-ring-partners en vervolgens betalend lidmaatschap van zowel eerste- als tweede-ring-partners. NGO's zouden een ander type lidmaatschap kunnen krijgen, om kennis in te brengen en signalen uit de markt op te pakken. Het Bioport-Nederland-bestuur zal uit eigen middelen activiteiten en de eigen mensinzet betalen. Subsidie of andere overheidsbijdragen zijn mogelijk, mits deze passen binnen de doelstellingen van Bioport Nederland, en vindt alleen op projectbasis plaats.

Animo bij bedrijfsleven

Er zijn gesprekken gevoerd over deelname in Bioport met enkele tientallen bedrijven uit verschillende sectoren (chemie, agrofood, producenten van biobrandstoffen, logistiek, financiële dienstverlening energie, afvalverwerking, handel) en daarnaast ook met wetenschappelijke instellingen, overheden en NGO's. Hieruit blijkt een grote steun voor dit initiatief.

Vervolg

Het komende half jaar zal worden gewerkt aan het formaliseren van het partnership tussen de partijen in het bestuur en de eerste ring, het formeel oprichten van stichting Bioport Nederland, het verder concretiseren van het activiteitenprogramma (met name uitzetten van communicatietraject en invulling van eerste demoprojecten) door middel van betrekken van tweede-ring-partners en tenslotte het operationeel worden van Bioport Nederland met eerste- en tweede-ring en uitvoeren van eerste activiteiten.